

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/51/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011201591
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1011201591.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci žalobkyne JUDr. T., bytom K., zastúpenej advokátskou kanceláriou advocatius s.r.o., so sídlom Palackého 12, P.O.BOX 69, Bratislava proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústrediu v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 40723-2/2011-BA z 28. júla 2011, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. septembra 2012, č. k. 3S 184/2011-49, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. septembra 2012, č. k. 3S 184/2011-49, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 25.septembra 2012, č. k. 3S 184/2011-49, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 28.júla 2011 číslo 40723-2/2011-BA, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava z 18. apríla 2011 číslo 705-0200023611-GC09/10, podľa ktorého žalobkyni nezanikla účasť na povinnom nemocenskom a povinnom dôchodkovom poistení ku dňu 30.júna 2010 ako samostatne zárobkovo činnéj osobe (ďalej len „SZČO“) aj keď sa ako advokátka stala spoločníčkou a zároveň konateľkou v spoločnosti s ručením obmedzeným (ďalej len „spol. s r.o.“), ktorej predmetom činnosti je výkon advokácie. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie aj postup správnych orgánov boli v súlade so zákonom. Mal za to, že aj advokát, ktorý vykonáva svoju činnosť ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) sa na účely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO). Mal za preukázané, že žalobkyňa nesplnila ani podmienky podľa § 21 zákona o sociálnom poistení pre zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia SZČO, keďže v konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa stratila oprávnenie na výkon advokácie ako advokát. Podľa

názoru súdu existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (ďalej len „SAK“) a ž do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z toho dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Na výkon advokátskej činnosti je oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov vedeného SAK a vymedzenie SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení je odvodené od samostatného oprávnenia vykonávať túto činnosť. Krajský súd považoval rozhodnutie žalovanej za súladné so zákonom a preto žalobu zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie žalovanej zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie. Namietala, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Podľa jej názoru pre výklad uvedených ustanovení a najmä pojmu „oprávnenie na výkon činnosti“ je treba prihliadnuť aj na formu výkonu advokácie podľa zákona o advokácii. Poukázala na skutočnosť, že zákon o advokácii umožňuje výkon advokácie samostatne alebo inými formami, pričom advokát, ktorý je jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti nie je oprávnený vykonávať advokáciu samostatne, a to bez ohľadu na okolnosť, že je naďalej zapísaný v zozname advokátov. Poukázala tiež na to, že žalovaná na jednej strane akceptuje potvrdenie SAK vo veci oprávnenia na výkon činnosti advokáta, avšak neakceptuje potvrdenie vydané tým istým orgánom SAK o forme výkonu advokácie podľa § 12 zákona o advokácii a o skutočnosti, či advokát je samostatne zárobkovo činnou osobou podľa osobitného predpisu podľa § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii, ktoré je záväzné aj pre tretie osoby. Skutočnosť, že žalobkyňa nie je od 1. júla 2010 samostatne zárobkovo činnou osobou, o čom predložila potvrdenie SAK, správny orgán ani krajský súd nevzali do úvahy. Poukázala tiež na ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého povinné nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie zaniká vždy SZČO uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku oprávnení, t.j. u žalobkyne je to dňom kedy prestala vykonávať advokáciu samostatne teda dňom 30. júna 2010. Z toho dôvodu jej dňa 1. júla 2010 nemohlo vzniknúť povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie, nakoľko od uvedeného dňa už nebola SZČO, čo je základným predpokladom na vznik týchto povinných sociálnych poistení. Namietala tiež, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo nedostatočne odôvodnené, čím bolo porušené jej právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces v zmysle čl. 46 Ústavy SR a v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Žalovaná navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť s poukazom na svoje písomné vyjadrenia vo veci a okolnosť, že žalobkyňa vo svojom odvolaní neuviedla žiadne nové námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali jeho zmenu alebo zrušenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania v medziach žaloby, v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o tom, že žalobkyňi povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ku dňu 30. júna 2010 nezaniklo.

Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobkyňa bola zapísaná do zoznamu advokátov, vedeného Slovenskou advokátskou komorou, dňom 1. júla 1990 a od 5. októbra 1992 bola povinne nemocensky a dôchodkovo poistená ako samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO). Zápisom do obchodného registra vznikla dňom 29. júna 2010 spoločnosť advocatius, s.r.o., v ktorej je žalobkyňa spoločníčkou aj konateľkou. Žalobkyňa podala odhlášku z poistenia na príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne dňa 6. júla 2010.

Námietky, ktorými žalobkyňa v odvolaní spochybňuje rozsudok krajského súdu boli v zásade zhodné s námietkami, ktoré žalobkyňa uplatňovala už v konaní na súde prvého stupňa. Podľa názoru najvyššieho súdu už žalovaná a následne aj súd prvého stupňa sa s týmito námietkami žalobkyne vysporiadali, pričom odvolací súd už vyslovenú argumentáciu považuje za relevantnú, výstižnú a dostatočnú. Z toho dôvodu odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobkyne o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces v zmysle čl. 46 Ústavy SR a v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Krajský súd podrobne odôvodnil, prečo žalobkyňa, ktorá od 1. júla 2010 vykonáva činnosť advokáta ako spoločníčka a zároveň konateľka spoločnosti s ručením obmedzeným poskytujúcej advokátske služby podľa § 15 zákona o advokácii, je na účely zákona o sociálnom poistení naďalej SZČO, pričom bolo dostatočne zrozumiteľne a jasne ozrejmene, že v danom prípade neboli splnené podmienky zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia podľa § 21 zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského a konštatuje správnosť jeho dôvodov. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa (§ 219 ods.2 O.s.p.), že ustanovenie § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení vymedzuje pojem SZČO na účely tohto zákona a upravuje tak aj postavenie advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti. Ustanovenie § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným.

Výmedzenie SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať advokáciu. Nositeľom tohto oprávnenia je advokát ako fyzická osoba. Žalobkyni oprávnenie na vykonávanie činnosti ako také nezaniklo, je len osobitným zákonom limitovaná v tom, že túto činnosť nemôže súčasne vykonávať samostatne, keď si sama zvolila, že advokátske služby bude poskytovať prostredníctvom s.r.o. Oprávnenie na vykonávanie advokácie je viazané na fyzickú osobu a nezaniká ani v prípade, že advokátsku činnosť realizuje prostredníctvom obchodnej spoločnosti, v dôsledku čoho v danom prípade nenastali zákonom taxatívne vymedzené skutočnosti (§ 21 zákona o sociálnom poistení) rozhodujúce pre zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia u žalobkyne ako SZČO. Žalobkyni po celý čas status advokáta zostáva, svoje profesijné označenie je povinná podľa zákona o advokácii používať aj v prípade, že právne služby poskytuje prostredníctvom združenia, verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným a až k nemu, následne, pripája meno združenia alebo obchodné meno spoločnosti. Účasť advokáta v spoločnosti s ručením obmedzeným je viazaná na existenciu jeho oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb, keď jednotlivými spoločníkmi a konateľmi môžu byť len advokáti; ich účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti advokáta.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu existencia oprávnenia advokáta na výkon advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (ďalej len „SAK“) až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu alebo nedošlo k pozastaveniu výkonu advokácie podľa § 8 zákona o advokácii, má za následok, že musí byť považovaný za SZČO na účely zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava, obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, upravujúca iba formu, ktorou môže advokát advokáciu vykonávať, lebo základným predpokladom výkonu advokácie je výkon takej činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Spoločnosť s ručením obmedzeným poskytujúca advokátske služby, teda právnická osoba, nie je držiteľom oprávnenia na výkon advokácie. Žalobkyni preto oprávnenie na výkon advokácie nezaniklo.

Zákonodarca rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch

zveril do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne (§ 178 ods.1 písm. a) bod 1 zákona o sociálnom poistení). Vzhľadom na uvedené je irelevantné potvrdenie SAK o zániku oprávnenia žalobcu vykonávať advokáciu samostatne ako fyzická osoba. Na určenie, že potvrdenie SAK je pre Sociálnu poisťovňu záväzné, nie je súd oprávnený, lebo pri rešpektovaní zásady trojdelenia moci v štáte a bez právneho podkladu všeobecný súd nemôže Sociálnej poisťovni ukladať povinnosti a zasahovať do výkonu štátnej správy.

Právny názor krajského i odvolacieho súdu je v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu, vysloveným v rozsudku sp. zn. 7Sžso 27/2010 z 1.júla 2011, ktorý bol v rámci zabezpečenia jednotného výkladu zákonov v súlade s § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2012 pod č. 66.

Vzhľadom na vyššie uvedené aj odvolací súd preskúmané rozhodnutie žalovanej považoval za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobkyňa v konaní nebola úspešná a žalovaný nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.